

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PC1054

[Total No. of Pages : 4]

[6315]-319

T.Y.B.Com.

BANKING & FINANCE - III

356 B : Banking Law and Practices in India

(2019 Pattern) (Semester - V)

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 50]

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Multiple Choice questions. (Attempt any five) [5]

vi) For the purpose of carrying out duties under the Banking Ombudsman Scheme, who holds the power to call for information from a banking company against whom the complaint is made.

- Banking Ombudsman
- Board of directors of the bank concerned
- SEBI
- RBI

B) Match the contents from group A with the Most appropriate option in group B : [5]

Group - A	Group - B
i) Banking Ombudsman scheme	a) 3
ii) Punishment for dishonour of a cheque	b) 2006
iii) Insolvency and Bankruptcy Code	c) 138
iv) Negotiable Instruments recognized by law	d) 2
v) Parties to a promissory note	e) 2016

Q2) Write Short Notes (Any 2): [10]

- Protest for better security
- Drawer, Drawee, Payee
- Presentment for acceptance and payment
- Appointment and tenure of ombudsman and appellate authority

Q3) a) Explain In detail the power of the RBI relating to the appointment of the chairman of the board of directors appointed on a whole time basis. [8]
b) Spell out the features that are Common and Uncommon for the negotiable Instruments. [7]

Q4) a) 'Insolvency & bankruptcy are similar'. Comment. [8]
b) Who is a banking ombudsman? What are the grounds of Complaint to reach an ombudsman? [7]

Total No. of Questions : 4]

PC1054

[6315]-319

T.Y.B.Com.

BANKING & FINANCE - III

**356 B : Banking Law and Practices in India
(2019 Pattern) (Semester - V)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास]

[एकूण गुण : 50

मूच्याना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) अ) बहुपर्यायी प्रश्न.

[5]

i) बँकिंग नियमन कायदा, 1949 मधील कलम 5 (ब) नुसार “बँकिंग” म्हणजे ..... या साठी लोकांकडून पैसे स्वरूपात ठेवी स्वीकारणे.
अ) कर्जाऊ रक्कम देणे
ब) गुंतवणूक करणे
क) कर्जाऊ रक्कम देणे अथवा गुंतविणे
ड) कर्जाऊ रक्कम देणे आणि गुंतविणे

ii) बँकिंग नियमन कायदा, 1949 मध्ये एकूण किती कलम आहेत ?
अ) 55 ब) 56
क) 57 ड) 58

iii) कोणत्याही व्यक्तीस चलनक्षम दस्तऐवजाचा धारक करण्यासाठी सदर दस्तऐवजाच्या ..... गरज आहे.
अ) पृष्ठांकनाची ब) बटवड्याची
क) परक्राम्यतेची ड) फक्त मान्यतेची

iv) नादारी व दिवाळखोरी संहितेअंतर्गत ‘मंडळ’ म्हणजे
अ) भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे मध्यवर्ती संचालक मंडळ
ब) भारतीय रोखे आणि विनिमय मंडळ
क) वित्तीय पर्यवेक्षणासाठीचे मंडळ
ड) भारतीय नादारी व दिवाळखोरी मंडळ

v) बँकिंग लोकपाल योजनेअंतर्गत ‘तक्रार’ म्हणजे बँकिंग सेवेतील ..... संदर्भातील आरोप करणारे लेखी किंवा इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपातील सादर केलेले विवरण होय.
अ) गांभीर्या ब) कमतरते
क) अचूकते ड) खरेपणा

vi) बँकिंग लोकपाल योजनेअंतर्गत आपल्या कर्तव्याचे वहन करण्यासाठी ज्या बँकेविरोधात तक्रार करण्यात आली आहे अशा बँकेकडून माहिती मागविण्याचे अधिकार कोणाकडे आहेत?

ब) गट अ मधील विषयांच्या गट ब मधील योग्य पर्यायाची निवड करून जोडुया जूळवा. [5]

गट - अ	गट - ब
i) बैंकिंग लोकपाल योजना	अ) 3
ii) धनादेशाच्या अनादरासाठीची शिक्षा	ब) 2006
iii) नादरी आणि दिवाळखोरी संहिता	क) 138
iv) कायद्याने मान्य केलेले चलनक्षम दस्तऐवज	ड) 2
v) वचनचिट्रीस असलेले पक्ष	इ) 2016

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) अधिक चांगल्या सुरक्षिततेसाठीचा निषेध
- ब) आदेशक, आदेशिती आणि अदाता
- क) स्वीकृती आणि पैसे अदा करण्यासाठीचे सादरीकरण
- ड) लोकपाल आणि अपीलीय अधिकारी यांची नियक्ती आणि कार्यकाल

प्र.3) अ) पूर्ण वेळ कार्यकालावर नियुक्त केलेल्या संचालक मंडळाच्या अध्यक्षांच्या नियुक्तीशी संबंधित भारतीय रिझार्क्स बँकेचे अधिकार सविस्तर स्पष्ट करा. [8]

ब) चलनक्षम दस्तऐवजांमधील समान आणि असमान वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [7]

प्र.4) अ) 'नादारी आणि दिवाळखोरी समान आहेत'. यावर भाष्य करा. [8]

ब) बँकिंग लोकपाल म्हणजे कोण? बँकिंग लोकपालापर्यंत पोहोचण्यासाठीच्या तक्रारींची भूमी काय आहे? [7]

